

Η μετάβαση στο ευρώ Τρεις μήνες αργότερα

PIERRE SIMON

Προέδρου Διοικούσας Επιτροπής Συστημάτων Πληρωμής
Fédération Bancaire dell'Union Européenne

Η εισαγωγή του ευρώ στο σύνολο των κεφαλαιαγορών, το τελευταίο Σαββατοκύριακο του Δεκεμβρίου 1998, υπήρξε επιτυχής. Η νέα “ζώνη του ευρώ” έχει πλέον εισέλθει σε μια τριετή μεταβατική περίοδο, πριν από την καταληκτική προθεσμία του 2002. Για μία χώρα σαν την Ελλάδα, που θα ενταχθεί στη ζώνη αυτή το 2001, είναι ενδιαφέρον να μελετηθεί η συμπεριφορά των οικονομικών παραγόντων από την 4η Ιανουαρίου 1999. Παρ’ όλο που είναι ακόμη νωρίς για έναν πλήρη απολογισμό της επίδοσης του ευρώ, το νέο νόμισμα εμφανίζεται ήδη σαν ισχυρός παράγοντας εξέλιξης του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος.

Η τεχνική επιτυχία της εισαγωγής του ευρώ την 1η Ιανουαρίου οφείλεται στην κατάλληλη προετοιμασία του τομέα

Η εισαγωγή του ευρώ στο σύνολο των κεφαλαιαγορών υπήρξε μια πλήρης επιτυχία που χαιρέτισθηκε από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και το κοινό. Η τεχνική αυτή επιτυχία ήταν απαραίτητη για να αποκτήσει αξιοπιστία το ευρώ στις αγορές, αποδεικνύοντας ταυτό-

χρονα την αποτελεσματικότητα του τραπεζικού και χρηματοοικονομικού τομέα στην Ευρώπη. Το μήνυμα αυτό είναι ένας καλός οϊωνός στις παρούσες συνθήκες του ανταγωνισμού μεταξύ χρηματαγορών και πιστωτικών ιδρυμάτων σε παγκόσμια κλίμακα.

Πώς εξηγείται η ομαλή αυτή μετάβαση στο νέο κοινό νόμισμα; Πρώτα απ’ όλα, πρέπει να τονισθεί ότι το όλο θέμα προετοιμάσθηκε εδώ και πολύ καιρό και με βιομηχανικό τρόπο. Η προετοιμασία ήταν

διαφορετική από χώρα σε χώρα, επειδή τα διατραπεζικά συστήματα δεν είναι οργανωμένα με τον ίδιο τρόπο στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Στη Γαλλία δημιουργήθηκε μια πραγματική διατραπεζική βιομηχανική διαδικασία, ανάλογη των βιομηχανικών διαδικασιών τύπου PERT. Σε διάστημα τριών ετών, εργάσθηκαν κάπου 20 ομάδες εργασίας, στις οποίες συμμετείχαν πολλές εκατοντάδες εμπειρογνομώνων κάτω από τη γενική εποπτεία του Υποδιοικητή της Τράπεζας της

Γαλλίας.

Για το Σαββατοκύριακο της αλλαγής, η βιομηχανική αυτή προσέγγιση συνοδεύτηκε από μέτρα τα οποία θα εφαρμόζονταν σε περίπτωση προβλημάτων. Είχαν προβλεφθεί προγράμματα για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστάσεων (“contingency programs”), στα οποία όμως δεν χρειάστηκε να προσφύγουν οι γαλλικές τράπεζες.

Το TARGET, το ευρωπαϊκό σύστημα ακαθάριστου διακανονισμού πραγματικού χρόνου (RTGS), ξεκίνη-

μοναδική δοκιμή και εμπειρία και για το πέρασμα στο 2000. Αλλωστε, η ίδια βιομηχανική οργάνωση στην οποία συμμετέχουν η Κεντρική Τράπεζα, ο τραπεζικός τομέας και τα μεγάλα χρηματιστηριακά συστήματα, είναι εκείνη η οποία ασχολείται σήμερα με το πρόβλημα του 2000.

Η υποκατάσταση των εθνικών νομισμάτων από το ευρώ έγινε γρήγορα

Η επιτυχία του ευρώ μεταξύ των επαγγελματικών οικονομικών κύκλων ήταν άμεση: η υποκατάσταση των εθνικών νομισμάτων πραγματοποιήθηκε σε λίγες εβδομάδες και αυτό σε παγκόσμια κλίμακα. Όπως αναμενόταν, το ευρώ έγινε δεκτό χωρίς αναταραχές από τις αγορές συναλλάγματος (Forex) και από τις αγορές νομισμάτων και επιτοκίων. Η υποκατάσταση των εθνικών επιτοκίων από το Eonia και το Euribor ολοκληρώθηκε σε χρόνο και σε ώρα. Το Σίτυ του Λονδίνου αποφάσισε, στα μέσα Ιανουαρίου, να καθιερώσει συμβόλαια Euribor παράλληλα με το αγγλικό euro-Libor. Σήμερα, το Euribor έχει πλέον υποβληθεί σαν το επιτόκιο αναφοράς στις αγορές των επιτοκίων. Αυτό είναι μια επιτυχία για την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τραπεζών, στην οποία οφείλεται η δημιουργία του Euribor. Οι τράπεζες της ευρωζώνης ήθελαν να δημιουργήσουν στις αγορές μια κρίσιμη μάζα που θα

στηρίζεται στο ευρώ, ήδη από τον Ιανουάριο του 1999. Ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε και το ευρώ πήρε τη θέση των εθνικών νομισμάτων στις αγορές, ειδικότερα χάρη στη μετατροπή του εθνικού χρέους σε ευρώ σε συντομότερο διάστημα από αυτό που είχε προβλεφθεί. Πολύ μεγάλες εκδόσεις σε ευρώ κυκλοφόρησαν ήδη από τις πρώτες εβδομάδες του 1999. Ας σημειώσουμε, συγκεκριμένα, τις εκδόσεις ορισμένων γερμανικών κτηματικών τραπεζών και την πρώτη μεγάλη έκδοση σε ευρώ ενός ασιατικού ομίλου στο Χονγκ Κονγκ.

Το ευρώ και οι πελάτες ιδιώτες

Ενώ ολοκληρωνόταν η μετάβαση των αγορών στο ευρώ, οι τράπεζες προσέφεραν ταυτόχρονα στους πελάτες τους μια έκδοση σε “ευρώ” όλων των υπηρεσιών τους, ανταποκρινόμενες στη δέσμευση που είχαν αναλάβει απέναντι στην Επιτροπή στις Βρυξέλλες, να προβαίνουν, χωρίς επιβάρυνση, στην αυτόματη μετατροπή μεταξύ εθνικών νομισμάτων και ευρώ. Από τις 4 Ιανουαρίου, οι τράπεζες επωφελήθηκαν του γεγονότος ότι είχε πλέον καταργηθεί ο συναλλαγματικός κίνδυνος, για να μειώσουν τα ποσοστά των προμηθειών. Για τις χειρογραφικές αλλαγές συναλλάγματος και τις τραπεζικές κάρτες, η μείωση των προμηθειών φθάνει συχνά το 20%. Για τα μικρά εμβάσματα, ο περιορισμός των

σε κάτω από ευνοϊκές συνθήκες. Στα τέλη Μαρτίου, περίπου 400 έως 500 δισεκατομμύρια ευρώ περνούν καθημερινά μέσα από αυτό το σύστημα, ποσό στο οποίο πρέπει να προσθέσουμε τα 200 δισεκατομμύρια περίπου που διακινούνται μέσω του συστήματος που έχει εγκαθιδρύσει η ABE (Τραπεζική Ένωση για το ευρώ).

Τέλος, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι το πέρασμα στο ευρώ στις 11 ευρωπαϊκές χώρες και σε όλες τις γετονικές χρηματαγορές αποτελεί

εξόδων παρεμποδίζεται από την έλλειψη τυποποίησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το CENB (Ευρωπαϊκό Κέντρο Τραπεζικής Τυποποίησης) καταβάλλει αποφασιστικές προσπάθειες για τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ώστε οι καταναλωτές της ευρωζώνης να έχουν στη διάθεσή τους ένα αξιόπιστο και ελάχιστα δαπανηρό μέσο για τη μεταφορά μικρών ποσών.

Στις χώρες όπου γίνεται ευρεία χρήση επιταγών, έχει καθιερωθεί ένα συγκεκριμένο υπόδειγμα “ευρωπαϊκής”, με σκοπό την αποφυγή οποιασδήποτε σύγχυσης. Αυτό ισχύει για τη Γαλλία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Ιρλανδία και την Πορτογαλία. Η χρήση του ευρώ στις επιταγές παραμένει, ωστόσο, περιορισμένη: στη Γαλλία στα μέσα Μαρτίου, σε σύνολο 20 εκατομμυρίων επιταγών που διακπεραιώνονται καθημερινά, μόνο 10.000 ήταν συμπληρωμένες σε ευρώ.

Η συμπεριφορά των άλλων οικονομικών παραγόντων

Σε αντίθεση με τις τράπεζες οι οποίες ολοκλήρωσαν με επιτυχία τη μετάβαση των αγορών στο ευρώ και τη δυνατότητα για τους ιδιώτες να κάνουν πληρωμές σε ευρώ, η αντίδραση των άλλων οικονομικών παραγόντων (επιχειρήσεις, έμποροι, ιδιώτες) είναι επιφυλακτικοί. Η μετάβασή τους στο ευρώ θα είναι προοδευτική. Αυτό

δεν είναι ούτε αφύσικο, ούτε ανησυχητικό. Η μεταβατική περίοδος είναι μακρά και οι έμποροι δεν οπεύδουν να επενδύσουν σε νέα ηλεκτρονικά τερματικά που θα δέχονται πληρωμές σε ευρώ, κυρίως επειδή έχουν να λύσουν και το πρόβλημα του 2000. Οι μεγάλες αλυσίδες διανομής είναι πιο δυναμικές και κάνουν μεγάλες προσπάθειες για να εκπαιδεύσουν τους πελάτες τους.

Το ευρώ, παράγοντας εξέλιξης του τραπεζικού συστήματος

Μετά από μόλις τρεις μήνες, το ευρώ εμφανίζεται ήδη σαν ισχυρός παράγοντας εξέλιξης στον τραπεζικό και χρηματοοικονομικό τομέα. Και μόνη η προοπτική της εισαγωγής του είχε προωθήσει τάσεις συγχώνευσης μεταξύ τραπεζών στην Ιταλία, την Ελλάδα, την Ελβετία και το Βέλγιο. Από την 1η Ιανουαρίου 1999, η Ισπανία γνώρισε την πρώτη μεγάλη συγχώνευση της ζώνης του ευρώ, με την προσέγγιση της Banco Santander και του ομίλου BCI. Στη Γαλλία, υπάρχουν αντίστοιχες εξελίξεις, με την αναμενόμενη ιδιωτικοποίηση του Crédit Lyonnais, τις κινήσεις στις οποίες συμμετέχουν τρεις μεγάλες τράπεζες και την εγκατάλειψη του παλαιότατου καθεστώτος των Ταμειυτηρίων. Όλοι οι παρατηρητές προβλέπουν ότι οι τάσεις αυτές θα αποκτήσουν πραγματικά πολυεθνικό χαρακτήρα,

ακολουθώντας το παράδειγμα της συνένωσης της ING και της BBL στο Μπενελούξ και τη στρατηγική της Deutsche Bank, η οποία θέλει να προσφέρει retail banking σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

Στο χρηματοπιστηριακό τομέα παρατηρείται η ίδια τάση, με πάμπολλα προγράμματα προσέγγισης, μεταξύ Φρανκφούρτης και Λονδίνου, σε συνεργασία με άλλα χρηματιστήρια, μεταξύ Παρισιού, Μιλάνου και των ελβετικών χρηματιστηρίων, για αμοιβαία πρόσβαση από το 1999.

Όλες αυτές οι προσπάθειες έχουν έναν κοινό παρονομαστή: την ανάγκη προσέγγισης των μηχανογραφικών συστημάτων, ώστε να υπάρξουν οικονομίες κλίμακας και μεγαλύτερη αξία για τους μετόχους. Η μηχανοργάνωση αντιπροσωπεύει, κατά μέσο όρο 40% του κόστους των ευρωπαϊκών τραπεζών. Αυτό σημαίνει ότι μετά τη μετάβαση στο 2000, οι ειδικοί της πληροφορικής στον τραπεζικό και χρηματοοικονομικό τομέα δεν απειλούνται από ανεργία!

